

Ted Grant

Kommunistiska internationalens uppgång och fall Juni 1943

Den Kommunistiska internationalen bildades för hundra år sedan, den 2 mars 1919, ur den revolutionära våg som följde den ryska revolutionen. Den gav världens förtryckta och utsugna massor hopp om förändring, frihet och socialistisk revolution. Under dess fyra första kongresser byggdes Komintern för att bli ett genuint marxistiskt ledarskap för arbetarklassens kamp.

Den unga internationalen påverkades av Sovjetunionens urartning, där en byråkrati under Stalins ledning tog makten och avskaffade arbetardemokratien. Vid mitten av 1930-talet hade processen gått så långt att stalinisterna medvetet förrådde den spanska revolutionen.

Mitt under brinnande världskrig, den 10 juni 1943, tillkännagavs helt plötsligt att Kommunistiska internationalen hade upplösts. Operationen genomfördes utan minsta protester från något av de kommunistiska partierna.*

I detta tidsdokument, som skrevs kort efter beslutet offentliggjorts, kommenterar den brittiske trotskisten Ted Grant** denna händelse och den historiska bakgrunden. – *Red*

Tredje internationalen har officiellt begravts. Den har försvunnit från historiens scen på det mest ovärdiga och föraktliga sätt man kan tänka sig. Brådstörtat och utan samråd med alla anslutna partier, för att inte tala om alla gräsrotsmedlemmar världen över, har Stalin, helt utan demokratiska diskussioner och beslut, förrådskt övergett Komintern till följd av trycket från den amerikanska imperialismen.

För att förstå hur det kan komma sig att denna organisation, som väckte hela den kapitalistiska världens skräck och hat, har kommit till ett så snöpligt slut på kapitalismens begäran, är det nödvändigt att kort se tillbaka på internationalens stormiga uppkomst och ännu stormigare

* För detaljer om hur detta gick till och motiverades, se kapitel 1, "Upplösningen" i Fernando Claudíns bok [Krisen i den kommunistiska rörelsen, band 1](#) – *Red*.

** Ted Grant (1913-2006) var född i Sydafrika, men emigrerade 1934 till Storbritannien. 1943 var han medlem i *Workers International League* som året därpå var med om att bilda *Revolutionary Communist Party*, brittisk sektion av Fjärde internationalen.

nedgång. Dekretet om dess upplösning var bara ett erkännande av det som alla välunder-
rättade människor sedan länge känt till; att Komintern som en faktor som verkar för världs-
socialismen var död och för alltid hade avvikit från sina ursprungliga mål och syften. Dess
undergång hade förutspåtts långt i förväg.

Tredje internationalen växte fram ur den kapitalistiska katastrofen under det förra kriget
(första världskriget, övers. anm.). Den ryska revolutionen sände en våg av revolutionär glöd
genom arbetarklassens led runt om i världen. Till de krigströtta, desillusionerade och för-
bittrade massorna kom den som ett budskap om hopp, om inspiration och mod. Den visade
vägen ut ur det blodiga kaos som kapitalismen kastat in samhället i. Den föddes som en direkt
konsekvens av förräderiet och sammanbrottet för den Andra internationalen, vilken stödde de
härskande klasserna i det förra kriget.

Imperialismens och kapitalismens sammanbrott utmärktes av revolutionerna i Tyskland,
Österrike och Ungern, samt revolutionära situationer i Italien, Frankrike och till och med
Storbritannien. Den socialistiska revolutionens spöke hängde över hela Europa. Nästan alla
borgerliga politikernas memoarer och skrifter från den här tiden vittnar om den förtvivlan och
brist på självförtroende som borgerligheten kände, ställda inför det faktum att de förlorat
kontroll över situationen. Socialdemokratin räddade kapitalismen.

De mäktiga byråkratierna inom fackföreningarna och socialdemokratin ställde sig i spetsen
för massornas uppror och avledde det in i harmlösa kanaler. I Tyskland konspirerade Noske¹
och Scheidemann med junkrarna och kapitalisterna för att krossa revolutionen. De arbetar-,
soldat-, sjömans-, bonde-, och till och med studentsovjeter, som hade växt fram ur November-
revolutionen 1918, hade makten i sina händer. Socialdemokraterna gav makten åter till
kapitalisterna.

Gradvis, sakta, fridfullt, som deras teoretiska föreställningar förklarade det, skulle de om-
vandla kapitalism till socialism. 1920 hade arbetarna i Italien ockuperat fabriker. Istället för
att leda arbetarna till att ta över makten, påbjöd Socialistpartiet dem att upphöra med sitt
”grundlagsstridiga” handlingsätt. Så var det runt om i Europa. Resultaten av detta program är
uppenbara idag: det värsta tyranniet och det blodigaste kriget i kapitalismens historia. Men
just på grund av den internationella socialismens sammanbrott inom Andra internationalen,
som hade förrätt marxismen, bildades Tredje internationalen.

Så tidigt som vid det förra krigets utbrott (första världskriget) hade Lenin djärvt uppmanat till
bildandet av Tredje internationalen. Tredje internationalen grundades formellt i mars 1919.
Dess uttryckliga mål och syften var världskapitalismens störtande och uppbygget av en kedja
av förenade socialistiska sovjetrepubliker som skulle sammanlänkas med Sovjetunionen, som
i sig själv inte sågs som någon oberoende enhet, utan endast som basen för världsrevolu-
tionen. Dess framtid skulle avgöras och var beroende av världsrevolutionens öde.

Tredje internationalens bildande ledde snabbt till uppbygget av mäktiga kommunistpartier
runt om i världens viktigaste länder. I Tyskland, Frankrike, Tjeckoslovakien och andra länder
skapades kommunistiska masspartier. I England bildades ett litet kommunistparti med ett av-
sevärt inflytande. Världsrevolutionens framgång under den följande perioden föreföll säker-
ställd av händelseutvecklingen. Kommunistpartierna runt om i Europa ökade ständigt
medlemsantal och inflytande på socialdemokratins bekostnad.

---

¹ Högerledare i socialdemokratiska SPD. Gustav Noske organiserade, i egenskap av krigsminister, undertryckan-
det av de tyska arbetarnas uppror i januari 1919 och sanktionerade mordet på Luxemburg och Liebknecht.
Phillip Scheidemann blev rikskansler 1919. Junkrarna var reaktionära preussiska aristokrater som var domine-
rande bland militären och statstjänstemännen fram till 1930-talet. Se *Germany – From Revolution to Counter-
Revolution* av Rob Sewell (Fortress).

Det förra kriget hade inte lyckats lösa något av världskapitalismens problem. Faktum är att det hade förvärrat dem. Kapitalismen hade brutit samman i sin ”svagaste länk”, som Lenin uttryckte det. Försöken att krossa den unga sovjetstaten genom interventionskrigen hade fullständigt misslyckats. Den tyska kapitalismen, den mäktigaste i Europa, hade berövats sina resurser och delar av sitt territorium, pålagts förbluffande krigsskadestånd och allmänt försatts i ett omöjligt läge. Den brittiska och franska imperialismen – ”segerherrarna” i det förra kriget – befann sig i grunden inte i en mycket bättre situation.

Uppmuntrade av den ryska revolutionen började de koloniala och halvkoloniala massorna röra sig och förbereda sig för att revoltera. Massorna här hemma var rastlösa och ängsliga, och den engelsk-franska imperialismens ekonomiska läge hade försämrats avsevärt i jämförelse med den japanska och amerikanska kapitalismen. Det var mot den här internationella bakgrunden som krisen bröt ut i Tyskland 1923. Tyskland med sin höga produktionskapacitet var lamslaget av de inskränkningar som pålagts landet av Versaillesfreden², och hade nu blivit den svagaste länken i världskapitalismens kedja.

Det uteblivna krigsskadeståndet från Tyskland resulterade i att den franska kapitalismen marscherade in i Ruhrområdet. Detta bidrog till att fullborda den tyska ekonomins kollaps och den tyska borgerligheten försökte lasta över bördorna på arbetarklassens och mellanskiktens skuldror. Marken föll från 20 till 40 mot pundet under januari, till 5 miljoner i juli och 47 miljoner i slutet av augusti. De upprörda tyska massorna vände sig till kommunismen.

Som Brandler, den dåvarande ledaren för den Kommunistiska internationalen förklarade på ett möte med Kominterns verkställande utskott: ”Det fanns tecken på en stigande revolutionär rörelse. Vi hade tillfälligtvis majoriteten av arbetarna bakom oss och trodde i denna situation att vi under gynnsamma omständigheter skulle kunna gå till attack omedelbart...” Men tyvärr lyckades inte internationalens ledning bestå provet och dra nytta av tillfället. En framgång i Tyskland skulle oundvikligen ha lett till seger över hela Europa. Men liksom i Ryssland 1917 så vacklade delar av ledningen även i Tyskland 1923.

Stalin, med sin organiska opportunist, drev enträget på för att det tyska kommunistpartiet skulle ”tyglas” från att agera. Resultatet blev att det gynnsamma tillfället att ta makten i Tyskland gick förlorat och att kommunisterna i Tyskland led nederlag. Av liknande orsaker led även revolutionen i Bulgarien skeppsbrott. Nederlagen för revolutionen i Europa, orsakade av ledningens misslyckande, ledde oundvikligen till allvarliga konsekvenser. Som Lenin hade skrivit när han enträget förklarade nödvändigheten av att förbereda upproret i Ryssland 1917: ”Framgången för såväl den ryska revolutionen som världsrevolutionen beror på två eller tre dagars kamp.”

Världsrevolutionens misslyckande och Sovjetunionens isolering, i förening med dess efterblivenhet, uttrötningen och apatin hos de sovjetiska massor som hade genomgått år av krig, fruktansvärd nöd och lidande under loppet av inbördeskriget och interventionen, deras desillusionering och modlöshet när hoppet om hjälp från Europas arbetare sveks: allt detta ledde oundvikligen till reaktion inom Sovjetunionen.

Återspeglade intressena vid den här tiden, kanske omedvetet, hos den reaktionära och konservativa byråkratin som just började höja sig över de sovjetiska massorna, förde Stalin 1924 för första gången fram den utopiska och anti-leninistiska teorin om ”socialism i ett land”. Denna ”teori” uppkom direkt ur det nederlag som revolutionen hade lidit i Tyskland. Den markerade en vändning bort från den revolutionära internationalismens principer, som den ryska revolutionen hade baserats på och som den Kommunistiska Internationalen hade grundats på.

---

² Versaillesfördraget signerades 1919 och ålade Tyskland stränga villkor vid första världskrigets slut.

Stalin deklarerade vid Lenins begravning 1924, på grund av vanans makt i enlighet med den ryska revolutionens traditioner: ”När kamrat Lenin lämnade oss anbefalldes han oss till trohet till den Kommunistiska Internationalen. Vi svär dig kamrat Lenin, att hänge våra liv åt att utvidga och stärka förbundet mellan världens arbetare, den Kommunistiska internationalen.” Vid den tidpunkten hade han inte den ringaste aning om vart teorin om socialism i ett land skulle leda Sovjetunionen och Komintern.

Kominterns historia har alltsedan dess varit starkt sammanbunden med de tvära kasten i den stalinistiska byråkratins politik. Lenin hade insisterat på att sammanlänka Sovjetunionens öde med den internationella arbetarklassens, och framförallt med dess förtrups, Kominterns öde. Till och med den Röda arméns ed ålade de röda soldaternas trohet till den internationella arbetarklassen. Faktum är att den Röda armén inte sågs som en oberoende ”nationell” styrka, utan som ett av världsrevolutionens verktyg.

Naturligtvis har Stalin för länge sedan ändrat på allt det här. I förening med Lenin, som under sina sista år såg med oro på hur situationen utvecklades, hade Trotskij redan 1923 börjat kampen mot byråkratiseringen av bolsjevikpartiet och sovjeterna. Lenin varnade för faran med degenereringen som hotade den sovjetiska staten.

Mot bakgrund av den ökande reaktionen, nationellt och internationellt, blev kampen mellan internationalisterna och Thermidors representanter³ akut. Trotskij, i förbund med Lenin, krävde demokratins fullständiga återupprättande inom bolsjevikpartiet och sovjeterna. Lenin hade i sin strävan efter detta mål krävt att Stalin skulle avsättas från posten som partiets generalsekreterare, eftersom Stalin var den mittpunkt kring vilken byråkratin utkristalliserades.

Efter Lenins död tillförsäkrade sig Zinovjev, Kamenev⁴ och Stalin, ”trojkan”, ett beslut från centralkommittén som ignorerade Lenins råd, och inledde samtidigt en kampanj mot Lenins idéer, som fördes fram av Trotskij, med det falska påhittet och myten om ”trotskism”. Kominterns öde var sammanlänkat med det sovjetiska bolsjevikpartiets öde, vilket genom sin prestige och erfarenhet naturligtvis var den dominerande kraften i internationalen.

Övergången från linjen om världsrevolution till teorin om socialism i ett land uttryckte en skarp vändning åt höger i Rysslands utrikespolitik såväl som i Kominterns politik. I Ryssland tvingades Zinovjev och Kamenev att gå i opposition mot den antimarxistiska politik som nu utvecklades av Stalin. De drevs in i en allians med Trotskij och hans anhängare. Stalin tillsammans med Bucharin, gick emot den av Vänsteroppositionen föreslagna politiken att industrialisera Ryssland genom en serie femårsplaner, och förde vid ett plenarmöte med centralkommittén i april 1927 fram sin berömda aforism: ”Ett försök att bygga kraftverksstationen Dnjeprstroj skulle vara liktydigt med att en muzjik⁵ köpte en grammofon istället för en ko”.

Så sent som vid slutet av 1927, under förberedelserna för den 15:e partikongressen, vars uppgift var att utesluta Vänsteroppositionen, sa Molotov flera gånger: ”Vi får inte halka ned i fattigböndernas illusioner om att kollektivera de breda bondemassorna. Under nuvarande omständigheter är detta inte längre möjligt.” Inom Ryssland var politiken att tillåta kulakerna

³ Från Thermidor: ett uttryck som används för att beskriva politisk reaktion utan en social kontrarevolution. Härstammar från analogi med maktskiftet i den franska revolutionen i Thermidors månad (juli) 1794 när de radikala jakobinerna ledda av Robespierre störtades i en högerkupp, samtidigt som de grundläggande framstegen i den (kapitalistiska) sociala revolutionen lämnades intakta. Alltså Thermidors representanter: anhängare av politisk reaktion i Ryssland.

⁴ Grigorij Zinovjev och Lev Kamenev var gamla bolsjeviker. Den förra var den första ordföranden i den Kommunistiska internationalen, den senare var vid ett tillfälle ställföreträdare för Lenin. Båda var, vid tidpunkten för dess genomförande i oktober 1917, motståndare till sovjeternas maktövertagande. Senare förnekade de tillsammans med Stalin existensen av Lenins testamente, vilket efterfrågade Stalins avsattes från posten generalsekreterare, och förhindrade att det genomfördes. Båda två blev avrättade i utrensningsträttegångarna 1936.

⁵ Ett ryskt ord för bönder.

(de rika bönderna) och NEP-männen (kapitalisterna i städerna) fritt spelrum för sin ekonomiska utveckling. Denna politik symboliserades utmärkt av den paroll som Bucharin skapade, med fullt stöd av Stalin, och riktade till bönderna: ”Berika er!”

Kominterns politik drevs nu långt åt höger, med Stalins upptagenhet med att finna allierade för att ”försvara Sovjetunionen mot anfall”. Komintern reducerades redan nu till rollen som gränsvakt. Meningsmotsättningarna inom bolsjevikpartiet och Komintern blossade upp över frågorna om den kinesiska revolutionen och situationen i Storbritannien. I Kina 1925-1927 satte revolutionen de asiatiske miljonerna i rörelse. Istället för att förlita sig på att arbetarna och bönderna skulle genomföra revolutionen, vilket varit den leninistiska politiken i Ryssland, föredrog Komintern att lita till de kinesiska kapitalisterna och generalerna.

Vänsteroppositionen varnade för konsekvenserna av den här politiken. Det kinesiska kommunistpartiet var det enda arbetarpartiet i Kina och hade ett dominerande inflytande över arbetarklassen; bönderna vände sina blickar mot det ryska exemplet för att visa dem vägen ut ur deras århundraden av lidande under godsägarna, genom ett övertagande av jorden. Men Komintern vägrade envist att välja den väg som innebar arbetarklassens oberoende, vilken Lenin hade insisterat på som en förutsättning för en kommunistisk politik gentemot den borgerligt demokratiska och antiimperialistiska revolutionen i Fjärran östern.

Samtidigt drev man en liknande politik i Storbritannien, där massorna genomgick en häftig radikaliseringsprocess. Som ett sätt att kämpa mot en intervention riktad mot Sovjetunionen, gjorde de ryska fackföreningarna en överenskommelse med TUC:s generalråd (brittiska motsvarigheten till LO, övers. anm.). Tendensen i riktning mot en revolutionär utveckling i Storbritannien kan man se i det faktum att en miljon TUC-medlemmar, en fjärdedel av medlemmarna, var organiserade i ”The Minority Movement”.⁶ Trotskij hade i sina analyser av situationen i Storbritannien förutsett utbrottet av en generalstrejk.

Kommunistpartiets och Kominterns uppgift borde ha varit att förbereda arbetarna på fackföreningsledningens oundvikliga förräderi. Istället sådde man illusioner i arbetarnas sinnen, i synnerhet som fackföreningsbyråkraterna hade duckat bakom överenskommelsen med de ryska fackföreningarna, vars prestige de utnyttjade som en täckmantel. Efter att fackföreningsbyråkratin hade förrått generalstrejken, krävde Trotskij att de ryska fackföreningarna skulle bryta banden med TUC. Detta vägrade Stalin och Komintern att göra.

Efter att ha använt den engelsk-ryska kommittén så länge som de behövde den, bröt den brittiska fackföreningsledningen förbindelserna, mer än ett år efter generalstrejken. Komintern tjöt om att de blivit förråda. Men det unga brittiska kommunistpartiet, som borde ha ökat sitt inflytande med stormsteg till följd av dessa händelser, blev paralyserade och desorienterade av internationalens politik, diskrediterades fullständigt och förlorade i inflytande bland massorna. Dessa ytterligare nederlag för Internationalen, direkt orsakade av Stalins och byråkratins politik, stärkte byråkratins makt inom Sovjetunionen, vilket vid en första anblick kan tyckas paradoxalt.

De sovjetiska massorna blev än mer modfällda och desillusionerade av dessa nya nederlag för det internationella proletariatet och drabbades av minskad kämpaglöd. Nederlagen som hade varit en direkt följd av Stalins och byråkratins politik stärkte deras grepp om Sovjetunionen ytterligare. ”Vänsteroppositionen”, ledd av Trotskij, som korrekt hade analyserat och förutsett denna utveckling, uteslöts nu ur bolsjevikpartiet och internationalen.

De inre resultaten av Stalins politik började nu bära frukt i form av den alarmerande tillväxten i kulakernas och NEP-männens styrka och inflytande. Sovjetunionen stod på randen till katastrof. I panik och skräck tvingades Stalin och byråkratin att anta en karikatyr av just den

⁶ En organisation som förde samman vänstern i de brittiska fackföreningarna på 1920-talet. Den grundades och leddes till stor del av kommunistpartiet.

politik som Trotskij och hans meningsfränder hade uteslutits för. Femårsplanerna, som Stalin så energiskt hade kämpat emot, introducerades i Ryssland.

Det är på basis av denna planerade produktion som Sovjetunionen har uppnått sina största framgångar, och som Sovjet idag baserar sig på i krig. Den panikslagna inre vändningen åt vänster återspeglades i en likadan vändning internationellt. Stalin hade bränt sina fingrar illa i sina försök att stödja sig på de kapitalistiska elementen i Kina och att försona sig med socialdemokratin. Nu svängde han internationalen skarpt åt det motsatta hållet. I strid med dess stadgar höll internationalen ingen kongress på fyra år. En ny kongress sammankallades som officiellt introducerade den Kommunistiska internationalens program. Den proklamerade också början på vad som kallades den ”tredje perioden”. Denna så kallade ”tredje period” förmodades inleda den period då världskapitalismen slutgiltigt skulle kollapsa. Samtidigt förmodades socialdemokratin, enligt Stalins en gång berömda (men nu begravda) teori, ha omvandlat sig själv till ”socialfascism”. Inga överenskommelser var nu möjliga med ”socialfascisterna” som utgjorde den största faran som konfronterade arbetarklassen, och som måste tillintetgöras.

Det var just under den här perioden som den oöverträffade krisen 1929-33 drabbade världen. Den slog i synnerhet mot Tyskland. De tyska arbetarna knuffades ned i en ställning av förnedring och misär, och mellanskikten ruinerades. Tysklands arbetslöshetssiffror steg stadigt, och nådde som mest 8.000.000. Medelklassen, som misslyckats med att få ut någonting av revolutionen 1918 – och var besvikna på kommunisternas misslyckande att ta makten 1923 – började nu i vanda och desperation att leta efter en lösning på sina problem på annat håll.

Understödda och finansierade av kapitalisterna började fascisterna säkra en massbas i Tyskland. I valet i september 1930 fick de nära sex och en halv miljoner röster. Trots deras uteslutning från den Kommunistiska internationalen betraktade sig Trotskij och hans anhängare fortfarande som en del av den och krävde ihärdigt att de skulle tillåtas återvända till leden. Samtidigt utsatte de den självmordsbenägna teori, vilken nu hade anammats av Komintern, för en skarp kritik. Istället krävde de en återgång till den realistiska och leninistiska enhetsfronttaktiken⁷ som ett sätt att vinna massorna till handling och, genom deras egen erfarenhet, till kommunism.

När Hitler segrade i valet ringde Trotskij i varningsklockan. En pamflett vid namn *Vändningen i Kommunistiska internationalen och situationen i Tyskland* blev startskottet för en kampanj som bedrevs under tre år av den internationella vänsteroppositionen i Komintern, som trotskisterna såg sig själva som. I Tyskland, Frankrike, USA, Storbritannien, i fjärran Sydafrika, och i alla länder där de hade grupper, ledde trotskisterna en kampanj som uppmanade Tysklands kommunistiska parti att påbörja en kampanj för en enhetsfront med socialdemokraterna i syfte att hindra Hitler från att komma till makten.

På direkta instruktioner och befallningar från Stalin och Komintern fördömde Tysklands kommunistiska parti den här taktiken som en kontrarevolutionär ”socialfascistisk” taktik. De kämpade nitiskt mot socialdemokratin som arbetarklassens ”huvudfiende” och hävdade att det inte var någon skillnad mellan demokrati och fascism. I september 1930 proklamerade *Rote Fahne*, det tyska kommunistpartiets organ: ”Igår var herr Hitlers största dag, men Nazisternas så kallade valseger är början till slutet.”

Under dessa år fortsatte Komintern på denna ödesdigra kurs. När Hitler organiserade en folkomröstning 1931 för att fälla den socialdemokratiska regeringen i Preussen röstade de tyska kommunisterna, på direkt krav från Stalin och Komintern, med nazisterna och mot socialdemokraterna. Så sent som 1932 kunde den brittiska tidningen *Daily Worker* med

---

⁷ Enhetsfronten var tänkt som en tillfällig överenskommelse mellan arbetarnas massorganisationer för ett gemensamt agerande i specifika frågor, samtidigt som man skulle bibehålla självständiga program.

stolthet anklaga trotskisterna för deras politik i Tyskland på detta sätt: ”Det är betecknande att Trotskij har gått till försvar för en enhetsfront mellan kommunisterna och de socialdemokratiska partierna mot fascismen. En mer söndrande och kontrarevolutionär vägledning för arbetarklassen skulle inte kunna ges vid en tidpunkt som denna.”

Under tiden hade Trotskij skrivit fyra pamfletter och dussintals artiklar och manifest; överallt prövade de internationella trotskisterna varje väg att utöva påtryckningar på Komintern att ändra sin politik. Allt var förgäves. I januari 1933 blev det möjligt för Hitler att ta makten utan något som helst organiserat motstånd i ett land med den mest organiserade arbetarklassen och med det starkaste kommunistpartiet utanför Ryssland.

För första gången i historien blev det möjligt för reaktionen att ta makten utan något motstånd från arbetarklassen. Det tyska kommunistpartiet hade 6 miljoner anhängare och socialdemokratin hade 8 miljoner – tillsammans var de den starkaste kraften i Tyskland. Genom detta förräderi blev det tyska kommunistpartiet utdömt för alltid.

Men Komintern var långt ifrån att erkänna katastrofens natur. Istället bekräftade den högtidligt att det tyska kommunistpartiet och Internationalens politik hade varit fullständigt korrekt. En organisation som inte kan tillägna sig historiens lärdomar är utdömd. Som en kraft verkande för världssocialismen var Komintern död. Den internationella Vänsteroppositionen bröt alla band och proklamerade att en ny international är nödvändig. Men det som var uppenbart för avantgardet som hade gett upp försöket att reformera Komintern, kunde inte vara uppenbart för de breda massorna. Bara stora händelser skulle kunna lära dem detta.

Den Kommunistiska internationalen fortsatte att driva denna politik ända fram till 1934. När fascisterna i Frankrike, inspirerade av fascismens framgångar i Österrike och Tyskland, genomförde väpnade demonstrationer för att störta en liberal regering och parlamentet, utfärdade kommunistpartiet direktiv att demonstrera tillsammans med dem. Men nu var den fara som Hitler utgjorde för Sovjetunionen uppenbar för alla. Stalin och byråkratin blev panikslagna. Föraktfullt och cyniskt inför Kominterns möjlighet att fungera som ett verktyg för världsrevolutionen, gjorde Stalin mer öppet om den till ett instrument för den ryska utrikespolitiken.

En organisation inom klassamhället som upphör att representera arbetarklassen, dukar oundvikligen under för borgerlighetens påtryckningar och inflytande. Stalin vände sig nu till borgerligheten i Storbritannien och Frankrike i sitt sökande efter allierade. ”Folkfrontspolitiken” infördes och godkändes på Kommunistiska internationalens sista kongress 1935. Denna koalitionspolitik med de liberala kapitalisterna hade Lenin bekämpat under hela sitt liv. Den utgjorde ett nytt steg i Kominterns och den första arbetarstatens degenerering.

Genom Hitlers framgångar, tack vare Stalins politik, stärktes byråkratins strupgrepp på Sovjetunionen ytterligare. Den byråkratiska kasten höjde sig högre och högre över de sovjetiska massorna och ökade sin makt. Men denna fortgående degenerering har genomgått kvalitativa förändringar. Från att bara ha varit inkapabel att säkerställa annat än nederlag för världens arbetare, har stalinismen blivit motståndare till arbetarrevolutioner i andra länder. Moskvarättegångarna, morderna på de gamla bolsjevikerna, utrensningarna, mördandet och landsförvisningen av tiotusentals av de bästa kommunistiska arbetarna fullbordade den stalinistiska kontrarevolutionen i Sovjetunionen.

Varje revolutionär har händelserna i Frankrike och Spanien⁸ i färskt minne. Komintern spelade huvudrollen i krossandet av den revolution som kunde ha uppnåtts. Faktiskt avslöjade

⁸ Folkfrontsregeringar valdes i Spanien i februari 1936 och i Frankrike i juni 1936. Precis som i Spanien, skred de franska arbetarna omedelbart till handling, ockuperade fabriker och etablerade arbetarråd. I båda länderna agerade folkfrontsregeringen som en strejkbrytande kraft; i Spanien banade man vägen för Francos fascistiska uppror i juli 1936.

den sig som kontrarevolutionens kämpande förtrupp. Nederlagen för världens arbetarklass ledde oundvikligen till det andra världskriget. Ironiskt nog inleddes kriget med en pakt mellan Hitler och Stalin. På så sätt riktade Stalin nya slag mot arbetarklassen och Komintern. Den genomförde nu en helomvändning och bedrev en kampanj för fred som låg i Hitlers intresse, med en skicklig förfalskning av en ”revolutionär” politik.

Som Trotskij förutspådde i sin förutsägelse om Stalin-Hitler-pakten i en artikel skriven i mars 1933:

”Det grundläggande draget i Stalins internationella politik under de senaste åren har varit detta; att han köpslår med arbetarklassens rörelser på samma sätt som han köpslår med olja, mangan och andra varor. I detta uttalande finns inte den minsta överdrift. Stalin ser Kominterns sektioner i olika länder och befrielsekampen i de förtryckta nationerna som växelmynt i uppgörelsen med de imperialistiska stormakterna. När han behöver Frankrikes hjälp, underordnar han det franska proletariet den radikala bourgeoisie. När han måste stödja Kina mot Japan, underordnar han det kinesiska proletariet Kuomintang [Guomindang]. Vad skulle han göra i händelse av en pakt med Hitler? Hitler har sannerligen inget större behov av Stalins hjälp för att strypa det tyska kommunistpartiet. Det sistnämndas betydelselöshet har för övrigt tillförsäkrats av hela dess tidigare politik. Men det är högst troligt att Stalin skulle gå med på att avbryta allt stöd till illegalt arbete i Tyskland. Detta är en av de mest obetydliga eftergifter han skulle tvingas till, och han skulle verkligen vara villig att göra den. Man bör också anta att den högljudda hysteriska och ihåliga kampanjen mot fascismen som Komintern har bedrivit de senaste åren, kommer att krossas i smyg.”

Denna politik från Stalins sida och Kominterns ”stinkande lik” ödelades ohjälpligt när nazisterna invaderade Sovjetunionen. Komintern tvingades utföra en helomvändning och återigen omvandla sig till en dörrmatta för Roosevelt och den brittiska imperialismen. Men med Stalins ökade beroende av den amerikanska och brittiska imperialismen, har det kommit ett ökat tryck från de kapitalistiska ”allierade”. Speciellt den amerikanska imperialismen har krävt en avslutning på Komintern som en slutgiltig garanti mot faran för en socialistisk revolution i Europa efter Hitlers fall.

Det utdragna bedrägeriet är slut. Stalin har upplöst den degenererade Kommunistiska internationalen. Därmed har han öppet tillkännagivit sin desertering till den kapitalistiska kontrarevolutionens sida när det gäller resten av världen. Men imperialisterna har inte förstått konsekvenserna detta kommer att få, när de tvingar Stalin till denna uppgörelse i utbyte mot eftergifter och köpsläende från deras sida. Den kan inte, och kommer inte, att förhindra annalkandet av nya revolutioner världen över. Under de mindre än två årtionden sedan degenereringen började, har Komintern fördärvat många gynnsamma situationer i många länder.

De närmaste årtiondena kommer att åse många revolutioner när kapitalismen bryter samman och kollapsar. Till och med den våldsamt oroliga mellankrigsperioden kommer att framstå som relativt lugn jämfört med den period som ligger framför oss. Mot denna bakgrund av stormar och utbrott kommer ett verkligt instrument för världsrevolutionen att skapas. Vad arbetarna utanför Ryssland saknat de senaste årtiondena var ett bolsjevikiskt arbetarparti och bolsjevikiskt ledarskap. Kominterns storhetstid 1917-1923 kommer att återuppstå. En ny international, som en arvtagare till och fortsättning på bolsjevismens traditioner, som baserar sig på den rika erfarenheten från det förflutna och drar lärdom av arbetarklassens nederlag, kommer att leda de förtryckta till kapitalismens störtande och en socialistisk världsrepublik.

Originalalets titel: *The Rise and Fall of the Communist International*

Översättning: *Avanti!* (från engelska)